

Arartekoaren 2021R-530-21 Ebazpena, 2021eko urriaren 14koa. Horren bidez, Eusko Jaurlaritzako Lehendakaitza Sailari gomendatzen zaio beharrezko neurriak har ditzala, Euskadiko Larrialdiei Aurregiteko Bideari (LABI) atxikitako Batzorde Teknikoan emakumeen parte-hartzeak ordezkaitza orekatuaren printzipioa errespetatu dezan eta, gutxienez, kideen %40era irits dadin.

Aurrekariak

1. Emakume batek kexa aurkeztu zuen erakunde honen aurrean eta Arartekoaren esku-hartzea eskatu zuen, ez zegoelako ados Larrialdiei Aurre Egiteko Bidearen (LABI) Batzorde Teknikoa osatzen duten pertsonen izendapenarekin. Izan ere, bere ustez, izendapen horrek ez du betetzen legeak ezarritako emakumeen eta gizonen ordezkaitza orekatuaren printzipioa. Kexagileak azaldu duenez, idatziz jo zuen Eusko Jaurlaritzara, Zuzenean zerbitzua erabiliz, esandako organo horretan bi sexuen ordezkaitza orekatu ez egoteagatik kezkatuta zegoela adierazteko, *Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legeak* ezartzen duenari jarraiki. Jasotako erantzunean, bidalitako iruzkin eta iradokizunengatik eskerrak eman zizkioten, eta kontuan hartuko zirela adierazi zioten, bestelako zehaztasunik eta xehetasunik eman gabe. Interesdunak igorritako idazkiaren gaineko erantzun egokia jaso nahi zuenez, mahairatutako gaia zehatz-mehatz jorratuta, beste erantzun bat jaso zuen, honako hau adierazita, hitzez hitz:

“Ahal den neurrian, beti bermatzen da emakumezkoen eta gizonezkoen presentzia orekatua erabakiak hartzeko eremu guztietan. Baina organoen osaera beste organo jakin batzuen titularrek edo berariazko ezaugarriek edo ibilbideek zehazten dutenean, ezin da beti oreka hori bermatu. Nolanahi ere, Batzorde Teknikoak osaera aldakorra duenez, inguruabarren eta landuko diren gaien edukiaren arabera, ahal den guztietan bermatuko da emakumeen eta gizonen presentzia orekatua. (...)”

Hala ere, herritar horrek dioenez, aipatutako idazkia jaso eta gutxira, 2021eko urtarrilean, batzorde horretako kide bat aldatu zuten eta, berriro ere, beste gizon bat hasi zen. Beraz, Arartekoaren esku-har dezala eskatu zuen, batzorde horren osaera emakumeen eta gizonen berdintasunaren printzipiora egokitu dadin lortzeko.

2. Arartekoak informazio-eskaera bidali zuen Eusko Jaurlaritzaren Lehendakaitzara –LABI batzordea sail horren mendekoa baita–. Horrekin batera, aldez aurreko gogoeta batzuk egin zituen batzorde horren osaerari berdintasun-printzipioa aplikatzeari buruz, ondokoak jakiteko asmoz: Eusko Jaurlaritzak gai horren inguruan zer jarrera zuen eta zer neurri hartu ziren edo zer neurri hartzea aurreikusten zen, hala bazegokion, erakunde horren eraketa ordenamendu juridikoak eskatzen dituen bi sexuen ordezkaitza orekatuaren estandarretara egokitzeko.

3. Eusko Jaurlaritzako Lehendakariak Arartekoari emandako erantzunean, Gizarte Trantsiziorako eta 2030 Agendarako Idazkariaren eta LABlren Batzorde Zientifiko Teknikoko Koordinatzailearen bidez, batzorde horren osaera zehazten duten baldintzak azaltzen dira, eta horien artean nabarmendu zen batzorde hori beste organo batzuetako titularrek osatzen dutela, epidemiologiaren lanbide-eremuaren barruan, eta eremu berezia dela, "osaera eta ezaugarri propioak dituen, eta ez dela gizonen eta emakumeen arteko orekaren arabera". Era berean, emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatua lortze aldera hartutako azken neurriak aipatu dira erantzunean. Neurri horiek emakumeen partaidetza indartu dute apurka-apurka, gaur egun, 10 gizonen eta 6 emakumeen osatzen dutela, Eusko Jaurlaritzak erantsitako zerrendatik ondorioztatzen denez, erantzun hori emateko unean, batzorde hori osatzen zuten pertsonen erreferentzia zehatza jasotzen baita.
4. Azkenik, hauexek adierazi behar dira: gomendio hau egin baino lehentxeago, 2021eko urriaren 6an, osasun larrialdia bukatu dela adierazi da eta LABlren Aholku Batzordea desegin da¹¹, bere azken bilera egin ondoren. Bilera horretan, neurri murriztaile gehienak kentzea erabaki da, eta, orobat, amaitutzat jo da LABlren Batzorde zientifiko eta teknikoak (LABI teknikoak deritzanak) denbora luze honetan egindako lana. Batzorde hori batez ere osasun eta epidemia arloko adituek osatu dute eta Gizarte Trantsizioa eta 2030eko Agendako idazkari nagusiak koordinatu du. Hala ere, erabat indarrekoak eta beharrezkoak jotzen dira jarraian azaltzen diren gogoetak, kontuan hartuta Euskadiko Larrialdiei Aurre Egiteko Bidea etorkizunean berriz abian jar daitekeela, arrazoi horregatik edo sor litezkeen beste osasun-larrialdi batzuegatik.

Gogoetak

1. Azaletik ez bada ere, gogorarazi behar da, Konstituzioaren 14. artikulua jasotzen duen sexuan oinarritutako berdintasuna errealitate material eta eraginkorra izan dadin lortzeko, Konstituzioaren 9.2 artikulua eta *Euskal Herriko Autonomia Estatutuaren* 9.2 artikulua agindu egiten dutela botere publiko guztiek betebeharra dutela berdintasun hori eragozten duten oztopoak kentzeko. Manu horiek konstituzionaltasunaren atal dira eta gure ordenamendu juridikoaren funtsezko legezotasuna osatzen dute; manuen helburua da Konstituzioaren 14. artikuluan eraz jasota dagoen berdintasun materiala

¹¹ 39/2021 Dekretua, urriaren 6koa, lehendakariarena, COVID-19aren pandemiaren ondoriozko osasun-larrialdiko egoera Euskadin amaitu dela adierazten duena eta normaltasun berri batean sartzeko neurriak zehazten dituena. Horren bitartez, Euskadin bukaera eman zaio osasun-larrialdiko egoerari, zeina 2/2021 Legearen 4 artikuluan ezarritakoaren babesean adierazi baitzen (COVID-19aren pandemia kudeatzeko neurriak buruzko Legea, ekainaren 24koa). Osasun-larrialdiaren amaiera horrek argitaratzen den egunetik aurrera izango eragina, hau da, urriaren 7tik aurrera, betiere Osasun sailburuaren 2021eko urriaren 6ko Aginduan (normaltasun berria COVID-19ak eragindako osasun-krisiari aurre egiteko beharrezko diren prebentzio-neurriak buruzkoa) ezarritako neurriak galarazi gabe. Lehendakariaren dekretu horren bidez, indargabetu egiten dira Euskadiko osasun-larrialdiko egoeratik hartutako neurriak, baita ere LABlren Aholku Batzordearen alde bereganatu ziren zuzendaritza eta koordinazio eskumenak. LABI desegin da eta Segurtasun sailburuari itzuli dio arlo horretan duen eskumena.

lortzea, eta, horren bidez, gizarte-estatuaren gogozko engaiamendua finkatzen da, hau da, ekintza positiboen bidez, halakoak beharrezkoak balira, egiatan berdintasunezkoa den gizartea erdiesteko ahaleginetan gogotik parte hartzea, estatu liberalaren eredua gaindituz, azkenak pertsonen berdintasun formala aldarrikatu besterik ez baitu egiten.

Gainera, hizpide darabilgun gaiari dagokionez, zehatzago esanda, *Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Eusko Legebiltzarraren otsailaren 18ko 4/2005 Legearen* (aurrerantzean, Berdintasunerako Euskal Legea) 3.7 artikulua –emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan euskal botere publikoen jarduna gidatu eta arteztu behar duten printzipio orokorren artean– **ordezkaritza orekatuarena** ezartzen du, eta, ildo horretan, ondokoa dio “euskal aginte publikoek neurri egokiak hartu behar dituzte emakumeen eta gizonen presentzia orekatua lor dadin erabakiak hartzeko eremu guztietan” eta, gainera, hauxe zehazten du: “lege honen ondoretarako, pertsona anitzeko administrazio-organoetan ordezkariak orekatutzat, hain zuzen, sexu biek %40ko ordezkariak, gutxienez, dutenean joko da”¹².

Era berean, Berdintasunerako Euskal Legearen 23. artikulua ondokoa dio, organo erabakitzaile eta aholku-emaielen artean bereizketarik egin gabe: “Euskal herri-aginte guztiek, beren zuzendaritza-organoetako eta organo kolegiatuetakoko kide izateko pertsonak izendatzerakoan, izendatutakoaren artean trebakuntza, gaitasun eta prestakuntza egokia duten emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatua izan dadila sustatu behar dute. Xede horretarako, beharrezkoak diren arauzko neurriak edo bestelakoak hartuko dituzte”¹³

Beste alde batetik, Europar Batasunaren eta Europako giza eskubideen nazioarteko babesaren eremuan, badira tresna batzuk neurri eta politika publikoak gertatzen laguntzen duten administrazio-organo eta erakunde publiko guztietan emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatua ziurtatzen laguntzen dutenak:

Hala, lehenik eta behin, *Europako Kontseiluko Ministroen Batzardeak estatu kideei emandako [Rec \(2003\) 3 Gomendioa](#)* aipatu behar da, *emakumeek eta gizonen erabaki politiko eta publikoetan parte-hartze orekatua izateari buruzkoa*. Gomendio horren arabera, emakumeen eta gizonen parte-hartze orekatua sexu bakoitzaren %40ko gutxieneko ordezkariak da bizitza politiko eta publikoari lotutako edozein erabakitzeko-organotan. Bertan, erakunde horretako Ministroen Batzardeak, 1949ko maiatzaren 5ean Londresen egindako Europako Kontseiluaren Estatutuko (*European Treaty Series*, 001 zk.)

¹² 3.7. Ordezkaritza orekatua.

“Euskal aginte publikoek neurri egokiak hartu behar dituzte emakumeen eta gizonen presentzia orekatua lor dadin erabakiak hartzeko eremu guztietan.

Lege honen ondoretarako, pertsona anitzeko administrazio-organoetan ordezkariak orekatutzat, hain zuzen, sexu biek %40ko ordezkariak, gutxienez, dutenean joko da”.

¹³ Azpimarra geuk jarritakoa da.

15 b) artikulua esleitzen dizkion eskumenak erabiliz¹⁴, estatu kideei legegintza-administrazio- eta laguntza-neurriak har ditzaten gomendatzen dizkie, emakumeen eta gizonen arteko parte-hartze orekatua eta erabakimenaren banaketa ekitatiboa erdiesteko. Helburu horrekin bat etorritik, emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatua susta dadin eskatzen du, boterearen banaketan eta hainbat egoera eta adinetako emakumeen eta gizonen artean erabakiak hartzeko prozesuan berdintasuna izateak demokrazia indartzen eta aberasten duela gizartearen aurrean aitorturik. Gomendio horren arabera, emakumeek eta gizonek erabaki-hartze politiko eta publikoan modu orekatuan esku hartzea giza eskubideak erabat baliatzeko modua da, eta gizarte-justiziaren osagaia da; orobat, gizarte demokratiko batek hobeto funtzionatzeko ezinbesteko baldintza da. Era berean, egiaztatzen du erabaki-hartze politiko eta publikoan emakumeen eta gizonen parte-hartze orekatua lortuz gero, politika hobeak eta eraginkorragoak gertatuko liratekeela, lehentasunak birdefinituta eta agenda politikoan gai berriak txertatuta, bai eta pertsona guztien bizi-kalitatea ere hobetuko litzatekeela. Azkenik, gomendio horrek dioenez, emakumeek eta gizonek erabaki-hartze politiko eta publikoan esku-hartze orekatua izatea beharrezkoa da berdintasunean, gizarte-kohesioan, elkartasunean eta giza eskubideekiko errespetuan oinarritutako Europa garatu eta eraikiko badugu.

Hemen aztertzen ari garen gaiari zehatz-mehatz doakionez, arestian aipaturiko Europako Kontseiluaren gomendioaren eranskinak erakunde horretako estatu kideei eskatzen die legegintza- eta administrazio-neurri batzuk har ditzaten (eranskinaren A atala). Neurri horien artean, zehazki, 9. zenbakiduna nabarmendu behar dugu, Europako Kontseiluko estatu kideetako gobernuak eskatzen baitie *“legegintza- eta/edo administrazio-neurri egokiak hartzea azter dezaten gizonen eta emakumeen arteko ordezkariak orekatua bermatzeko ministerio- edo gobernu-izendapena dakarten batzorde publiko guztietako kargu orotan”*. Beste alde batetik, eranskinaren A atalean ageri den 10. neurriak adierazten duenez, gobernuak zaindu behar dute *“emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatua izan dadin gobernuak eta beste agintaritzak-organak publiko batzuek izendatzen dituzten lanpostuetan edo eginkizunetan”*. Azkenik, administrazio publikoaren eredu garritasunari gagozkiola, 12. neurriak ere gobernuak eskatzen die *“administrazio publikoa eredu garria izan dadin, bai erabakiak hartzeko karguak gizonen eta emakumeen artean modu orekatuan banatzeari dagokionez, bai haien garapen profesionalari dagokionez”*¹⁵.

¹⁴ 15. artikulua.

a) Ministroen Batzordeak, Aholku Batzordearen gomendioz edo bere ekimenez, Europako Kontseiluaren helburua betetzeko neurri egokiak aztertuko ditu, hitzarmenak eta akordioak amaitzea eta gobernuak gai jakin batzuei buruzko politika erkidea onartzea aintzat harturik. Idazkari nagusiak ondorioak jakinaraziko dizkie estatu kideei.
b) Ministro Batzordearen ondorioak, hala badagokio, gobernuentzako gomendio gisa eman daitezke. Batzordeak estatu kideei eskatu ahalko die gomendio horien inguruan hartu dituzten neurrien berri eman diezaioten.

¹⁵ Azpimarra geuk jarritakoa da.

Bestalde, Europako testuinguruan, aipatu behar da Europako Batzordeak emandako [Komunikazioa: Berdintasunerako Batasuna: genero berdintasunerako Estrategia](#) planaren esparruan, 2020-2025 aldirako onartutakoan, Batasuneko estatu kideei eskatzen diela estrategiak garatu eta aplikatu ditzatela, politikan eta politika publikoen formulazioan, erabaki-postuetan dauden emakumeen kopurua handitzeko.

2. Euskadiko Larrialdiei Aurregiteko Bidearen (LABI) Batzorde Zientifiko Teknikoa izenekoak –aztergai darabilgun gaiak batzorde horren osaeraz dihardu– *Larrialdiak Kudeatzeko apirilaren 3ko Eusko Legebiltzarraren 1/1996 Legearen* esparruan jarduten du. Lege horren 21. artikulua, hain zuzen ere, arautzen du Lehendakariak bere gain hartu behar duela Euskadiko Babes Zibileko Planaren zuzendaritza, eskubideak eten edo mugatzen diren egoeretan, hala nola Konstituzioak xedatutakoari jarraiki, 116. artikuluan ezarritako alarma-egoeran¹⁶, eta halaxe gertatu da COVID 19ak sorrarazitako izurriteari aurre egiteko. Beste alde batetik, *Eusko Legebiltzarraren 2/2021 Legeak, ekainaren 24koak, COVID-19aren pandemia kudeatzeko neurriei buruzkoak*, zehatzago jasotzen du Lehendakariak bere gain hartuko duela larrialdietako jardueren zuzendaritza eta koordinazio bakarra¹⁷. Autonomia-erkidegoetako lege-arau horiez gain, *153/1997 Dekretua, 1997ko ekainaren 24koa, Larrialdiei aurregiteko bidea-LABI deritzan Euskadiko Herri Babeseko Plana onartzen duena eta larrialdiei aurre egiteko euskal sistemak dituen integrazio-bideak arautzen dituena (urtarrilaren 13ko 1/2015 Dekretuak moldatuta; horren bidez onartzen baita berrazterketa berezi bat egitea «Larrialdiei Aurre Egiteko Bidea - LABI» deritzan Euskadiko Herri Babeseko Planean)* dugu aztertzen ari garen gai

¹⁶ Agindu horrek ondokoa ezartzen du:

21. artikulua.

1. Arrisku-egoera edo gertatutako kalteak zabalak edo sakonak izan direlako oso larriak direnean, eta Estatuak autonomiaz gaindiko interesa edo Konstituzioaren 116. atalean aurrikusitako egoeraren bat aitortzen ez duen bitartean, Lehendakariak aitortu ahal izanpo du hondamendiko larrialdi-egoera. 2. Estatuak autonomiaz gaindiko interesa edo alarma-egoera aitortzen badu, Lehendakariak eskatu ahal izango dio Estatuako Gobernuari larrialdirako ihardueren zuzendaritza eta koordinazioa eskuordetzea, Estatuako legeriak aurrikusitako duenaren arabera.

3. Hondamendiko larrialdi-egoera aitortuz gero, Lehendakariak larrialdirako iharduera guztien zuzendaritza hartuko du bere gain, Euskadiko Babes Zibilerako Planaren erakuntza-egitura zuzenean bere menpe geratuko dela. Horretarako, krisialdientzako kabinetearen aholkularitza izango du. Gobernu Kontseiluko kide-kopuru murriztzak osatuko du kabinete hori, eta horren osaketa eta eskurantzak araudiz ezarriko dira.

4. Aitorpen horrek berarekin ekar dezake administrazioko zerbitzuen berrantolaketa organikoa eta funtzionala, larrialdiari aurre egiteko beharrezkoa baldin bada.

5. Eusko Jaurlaritzak eta Lehendakariak eman ahal izango dituzte presazko arauak. Larrialdiaren beharrei aurre egin ahal izateko; arau horiek arrazoituak izan beharko dute eta Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu beharko dira. Asmo berarekin, Jaurlaritzak lege-egitasmoak aurkeztu ahal izango dizkio Eusko Legebiltzarrari, honen Araudiaren 119. atalean aurrikusitako irakurraldi bakarrek ihardunbidearen bidez onartzeko.

¹⁷ 4. artikulua Osasun-larrialdiko egoeraren deklarazioa.

1. Euskal Autonomia Erkidegoa edo haren zati bat, COVID-19aren pandemiari lotutako arrazoiengatik, alarma-egoeran dagoen bitartean, legeria organikoak aurrikusitako erregimenaren arabera, edo Euskal Autonomia Erkidegoan titulu honetan zerrendatutako alerta-mailetan baxuena (1. maila) ezartzeko adierazle epidemiologikoak mantentzen diren bitartean, indarrean egon ahal izango da larrialdi-egoera.

2. Osasun-larrialdiko egoerak irauten duen bitartean, lehendakariak, hargatik eragotzi gabe, kasua bada, alarma-egoera deklaratzearen ondorioz agintari eskuordetu gisa dagozkion ahalmenak, bere gain hartuko ditu, halaber, lege honetan jasotzen diren larrialdiko jardueren zuzendaritza bakarra eta koordinazioa, bai eta COVID-19a hedatzearen ondoriozko osasun-alertak sortutako egoeraren aurrean Labi-Euskadiko Babes Zibileko Planean aurrikusitako jarduerak ere.

xehe-xehe arautzen duena. Araudi horretan araututa dago Aholku Batzordea. Organo horren jarraibideak, Euskadin gertatu den pandemia edo izurritearen ingurumarian, batzorde teknikoak emandako irizpide teknikoan oinarritu dira, eta batzorde tekniko horren osaera da, hain zuzen ere, kexa honetan zalantzan jartzen dena. Horrela, bada, arau horien babesean eta, oraintsuago, *COVID 19aren pandemia kudeatzeko neurriei buruzko ekainaren 24ko 2/2021 Legearen 8. artikulua dioenari jarraiki*¹⁸, Lehendakaria dugu aipatutako Aholku Batzordearen jarraibideak aintzat harturik, hainbat dekreturen bidez, COVID-19ak Euskadin eragindako pandemiaren une eta aldiei aurre egiteko neurri zehatzak hartzea ebatzi duena. Euskadiko osasun-larrialdia amaitutzat ematen duen ebazpenaz gain, neurri murriztaileak jaso dituen azken dekretua *Lehendakariaren irailaren 17ko 38/2021 Dekretua* izan da, *SARS-CoV-2ak eragindako infekzioen hedapena geldiarazteko prebentzio-neurriak testu bakar batean bildu eta eguneratu eta zehaztekoa*¹⁹.

Bada, LABIren Batzorde Teknikoaren osaerari eta izendapenari dagokienez, hots, hemen aztertzen ari garen auzi nagusia, *COVID 19aren pandemia kudeatzeko neurriei buruzko Eusko Legebiltzarraren ekainaren 24ko 2/2021 Legearen* lehenengo xedapen gehigarrian jorratu da gai hori berriki, honela:

“Lehen xedapen gehigarria. Labi-Euskadiko Babes Zibileko Planean aurreikusitako antolamendu-esparru orokorraren aurreikuspenak egokitzea COVID-19aren pandemiak eragindako osasun-larrialdiko egoerara.

Hargatik eragotzi gabe apirilaren 27ko 1/2017 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Larrialdiak Kudeatzeko Legearen testu bateginean eta Labi-Euskadiko Babes Zibileko Planean aurreikusitakoa, lege honek deklaritzen duen osasun-larrialdia kudeatzeko, Autonomia Erkidegoko babes zibilaren antolamendu-esparru orokorrean aurreikusitako Aholku Batzordeak Labiren batzorde tekniko bat edo laguntza-talde tekniko bat izango du COVID-19aren pandemia kudeatzeko, lehendakariak izendatua Euskadiko Babes Zibileko Lurralde Planaren zuzendaritzaren arduradun gisa, zientziaren eta kudeaketaren hainbat arlotan ospe eta ibilbide

¹⁸ ***8. artikulua Lurralde-maila bakoitzari aplikatu beharreko neurri espezifikoak eta administrazio eskudunak zehaztea.***

1. Lege honen aginduz eta oro har maila bakoitzean aplika daitezkeen neurrien kalterik gabe, alerta-mailaren arabera lurralde-maila bakoitzean aplika daitezkeen berriazko neurriak lehendakariaren dekretu bidez zehaztuko dira zuzenean, 4. artikuluan aurreikusi bezala larrialdiko jardueren zuzendaritza bakarraren eta koordinazioaren arduraduna den aldetik.

2. Lege honetan aurreikusitakoaren arabera, lurralde-maila jakin batean aplika daitezkeen berriazko neurrien proposamenak lehendakariari helaraziko dizkiote Eusko Jaurlaritzaren sailletako titularrek edo Aholku Batzordean edo Labi-Euskadiko Babes Zibileko Planean eta COVID-19aren pandemia kudeatzeko lege honetan aurreikusitako laguntza teknikoko taldean ordezkatutako adituek eta agintariek.

¹⁹ Lehenago, dekretu hau eman zen: *33/2021 Dekretua, uztailaren 7koa, Lehendakariarena, COVID-19aren pandemia kudeatzeko neurriei buruzko ekainaren 24ko 2/2021 Legeak aurrez ezarritako alerta-mailaren arabera aplikatu beharreko prebentzio-neurri espezifikoak zehazten dituena*. Dekretu hartan araututako etengabeko ebaluazioa eta jarraipena direla eta, neurriak berregokitzeko erabakiak hartu dira hurrenez hurren, *34/2021, 35/2021 eta 36/2021* dekretuen bidez.

profesional aitortua duten pertsonen osatua. Lehendakariak berak zuzenduko du, edo berak izendatutako pertsonak, eta aipatu Labi-Euskadiko Babes Zibileko Planean aurreikusitako ekintza-taldeen eginkizun guztiak hartuko ditu bere gain, baldin eta lehendakariak berak ekintza-talde horiei edo sor litezkeen beste batzuei berariaz esleitzen ez badizkie. Beharrezkoa izanez gero, antolaketa-araudi bat ezarri ahal izango da.

Labiren Aholku Batzordeak ematen dituen irizpenek, bai eta hari laguntzeko batzorde teknikoak ematen dituenek ere, bermatuta izango dituzte gardentasuna eta publikitatea, eta nahitaezkoa izango da aldian-aldian bidaltzea Eusko Legebiltzarrerara, lurralde historikoetako batzar nagusietara eta Eudel Euskadiko Udalen Elkartera"²⁰.

Xedapen horretatik ondorioztatzen denez, COVID 19aren ziozko pandemiaren eraginez sor daitezkeen osasun-larrialdiei aurre egiteko, Lehendakariari dagokio laguntza-batzorde teknikoa deiturikoaren kideak izendatzea, arlo zientifiko egokiei eta kudeaketari lotutako ospe handiko eta ibilbide profesional sonatuko pertsonen artean. Erakunde honen iritziz, arauak hautazkotasun-tartea dakar, eta horrek, zalantzarik gabe, aukera ematen du pertsona horiek izendatzeko emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatuaren printzipioa kontuan hartuta, nahiz eta, jakina denez, komenigarria den horietako asko osasun-arloko prebentzio epidemiologikoaren esparruan eskumena duten jarduneko erakundeetatik etortzea. Era berean, batzorde tekniko horren eta etorkizunean sor daitezkeen beste laguntza-talde batzuen antolamendu-araudiari buruzko manua nabarmendu behar da.

Arartekoaren ustez, *ekainaren 24ko 2/2021 Legeak, COVID-19aren pandemia kudeatzeko neurriak buruzkoak*, arautzen duen erregelamendu-garapen horrek aukera ematen du Eusko Jaurlaritzak egokitu dezan, egituraz eta etorkizunera begira, LABiren batzorde tekniko horren osaera arestian aipatutako *Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legearen 3.7* artikulua xedatutako aginduari jarraiki, arau horren 23. artikulua ezarritakoaren ildoan, bi-biek araugintza-neurriak edo beste era batekoak hartzeko betebeharrak agintzen baitute, kide anitzeko organoetan, gaitasun eta prestakuntza egokia duten emakumeen eta gizonen parte-hartze orekatua lortzeko beharrezkoak direnez gero. Azken batean, Eusko Jaurlaritzak ezin ditu lege-xedapen horiek alde batera utzi pertsona anitzeko administrazio-organismoen osaera zehazterakoan, hala nola hizpide dugun batzorde teknikoarena edo, etorkizunean, osasun-larrialdi honetarako edo beste batzuetarako abian jar daitezkeen laguntza teknikoko beste lantalde batzuenak.

3. Zalantzarik gabe, LABiren Aholku Batzordeak LABiren Batzorde Teknikoak (*Batzorde Zientifiko Tekniko* gisa izendatua) proposatuta hartutako erabakiek, azken aldira, argiro erakutsi dute eragiteko eta inpaktu nabarmena izateko gaitasuna dutela Euskadiko gizarte-bizitzan eta -ekonomian, eta -egungo

²⁰ Azpimarra geuk jarritakoa da.

osasan-egoera mesedegarria berriro irauli eta osasan-larrialdia eta aholku batzorde teknikoaren funtzioak nahiz LABIren batzorde hori berriro aktiba daitezkeen neurrian, eta, hortaz, haren erabakiek eragin handia izango luketenez gero-, LABIren batzorde zientifiko-tekniko horrek etorkizunean izan dezakeen osaerak ezin die itzuri politika publikoei buruzko erabakietan eragina duten erakunde publikoentzat Europatik gomendatzen diren postulatuak, emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatuak dagokionez. Halaber, organismo tekniko horren eraketak eta osaerak ezin die muzin egin Berdintasunerako Euskal Legearen 3.7 eta 23. artikuluetan jasotako manuei, batzorde hori kide anitzeko organoa edo *pertsona anitzeko administrazio-organoa* den aldetik, aipatutako lege-manuetan araututako esanahiaz denaz bezainbatean.

Gainera, biziki garrantzitsua da kontuan hartzea erakunde publikoek gizarte-errealitatea ikusarazteak eta islatzeak herritarrentzat duen garrantzia, eta kasu honetan, emakumezko profesional ugariaren jarduna euskal osasan-sisteman, bai eta emakume horiek pandemiaren ondorioei aurre egiteko bete duten funtsezko zeregina ere. Ezin da alde batera utzi erakunde horrek azken aldian izan duen eginkizun berezia, guztioi eragin digun pandemiagatik, bereziki, Euskadiko osasan-arloan lan egiten duten emakumeentzat. COVID-19aren aurkako borrokan, emakumezkoak izan duten jarrera aktibo horrek neurri batzuk hartzera bultzatu behar du, emakumeen ordezkariak nahikoa berma dadin Euskal Autonomia Erkidegoan pairatu dugun pandemiari aurre egiteko neurriei buruzko erabaki garrantzitsuenak hartzen lagundu duen erakundearekin.

Azkenik, osasunaren eta epidemiologiaren arloko gaitasun profesional handia duten emakumeak egoteak ahalbidetu egiten du mota horretako organo aholku-emaitzetan parte-hartzea, eta emakume horiek gizartearen aurrerabideari eta, azken batean, demokraziaren hobekuntzari ekar diezaioketen ikuspegiaren eragina bermatzen du.

Behin hori ezarrita, Arartekoak onartu behar du, Eusko Jaurlaritzatik jaso duen erantzunean oinarrituta, batzorde horren osaerak eta funtzionamenduak bilakaera egokia izan duela, pandemiarekin sortu zen osasan-egoera larriari erantzuteko ibilbidea hasi zuenetik. Bereziki, nabarmendu behar da dezente aurreratu dela bi sexuen ordezkariak orekatuaren printzipioa betetzeko bidean. Eusko Jaurlaritzak Arartekoaren informazio-eskaerari emandako erantzunaren arabera, COVID-19ak eragindako osasan-larrialdiaren azken aldian, LABIren Batzorde Teknikoa 10 gizonek eta 6 emakumek osatu dute, hau da, %62,5 gizonetzkoak izan dira eta %37,5 emakumezkoak. Beraz, proportzio hori sexu bakoitzaren ordezkariaren gutxieneko %40a iristen ez bada ere, biziki hurbiltzen da legezko estandar horretara. Oso esanguratsua da, batez ere, Eusko Jaurlaritzak azken denboraldi honetan egindako ahalegina, batez ere, 2021ean eginikoa, erakunde horren osara printzipio horretara egokitzeko helburuz, kontuan hartuta batzorde hori larrialdi epidemiologiko eta sanitarioen arloan eskumenak dituzten beste erakunde batzuetatik datozen pertsonen eratu dela, pairatu dugun pandemia-egoera larriari arian-arian erantzunak ematen

joateko. Horren erakusgarri dira 2020ko urritik 2021eko abuztura egindako azken izendapenak, lau emakume sartu baitira batzorde horretan.

Hala eta guztiz ere, azpimarratu egin behar dugu arestian aipatu dugun *Eusko Legebiltzarraren ekainaren 24ko 2/2021 Legeak, COVID-19aren pandemia kudeatzeko neurriei buruzkoak*, dakarren xedapen gehigarrian jasotako erregulazioa. Xedapen horrek Lehendakariari esleitzen dio laguntza teknikoa eskaintzen duen lantalde horretako kideak arlo horretan gaitasun aitortua duten pertsonen artetik askatasunez izendatzeko eskumena, eta, horrenbestez, erabakitzeko aukera zabaltzen da; izan ere, gaur egungo baldintzetan, ospe handiko eta gaitasun nahiz eskarmentu zabaleko emakume profesionalak dihardute osasun- eta epidemiologia-munduan eta, horrek, zalantzarik gabe, bi sexuen ordezkariak izan dadin, legezko agindua betetzeko aukera garbia ematen du, Berdintasunerako Euskal Legearen 3.7 eta 23. artikuluek eta aztertutako Europako estandarrek diotenarekin bat etorritik.

Laburbilduz, Arartekoak onartzen du ahalegin goresgarria egin dela eta egoki zuzendu direla Eusko Jaurlaritzak Euskadiko osasun-larrialdian hartutako neurriak LABlren Batzorde Zientifiko Teknikoan emakumeen eta gizonen ordezkariak izan dadin, nahiz eta gai horretan espezializatutako eskumenak dituzten beste erakunde batzuetako pertsonen osatutako erakunde horren eraketak zailtasun objektiboak eragin dituen.

Hala eta guztiz ere, goraxeago egin diren gogoetetan islatu nahi izan den bezala, jarduteko tarte dago pertsona horiek izendatzeko, eta horrek erraztu egingo du, behar den garaian, barneko legezko estandarrak eta nazioarteko gomendioak erabat betetzea, horiek argiak baitira kontu horretan. Horregatik, erakunde honek Eusko Jaurlaritzari eskatzen dio hasitako ahalegina egiten jarrai dezala, ordezkariak orekatuaren printzipioa benetan gauzatu arte, baita ere LABlren Batzorde Zientifiko Teknikoaren osieran edo etorkizunean ezar daitezkeen izaera bereko beste instantzia batzuen osieran.

Horregatik guztiagatik, gomendio hau egiten diogu Eusko Jaurlaritzako Lehendakariari, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11.b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

GOMENDIOA

1. Legez ezarritako helburura iristeko hasitako bideari eutsiz, eta modu eraginkorrean Eusko Jaurlaritzako pertsona anitzeko administrazio-organo guztietan emakumeen parte-hartze orekatua erdieste aldera, ziurta dadila, etorkizunean, LABiren Batzorde Zientifiko Teknikoaren edo etorkizunean ezar daitezkeen izaera bereko beste instantzia batzuen osaera, gutxienez, bi sexuen %40ra iritsiko dela, *Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3.7 eta 23. artikuluetan ezarritakoari jarraiki.*
2. Horretarako, *Europako Kontseiluko Ministroen Batzordearen 2003/3 Gomendioa, erabaki politiko eta publikoak hartzean emakumeek eta gizonek parte-hartze orekatua izateari buruzkoa*, aintzat hartuta, beharrezko neurriak har ditzala, eta, hala badagokio, Legeak araututako organismoen eta lantalde teknikoen antolamendu-erregelamendua gerta dadila, *COVID 19aren pandemia kudeatzeko neurriei buruzko ekainaren 24ko Eusko Legebiltzarraren 2/2021 Legearen* Lehen Xedapen Gehigarrian ezarritako baldintza zehatzetan, eta ziurta dezala, egituraz eta modu iraunkorrean, etorkizunean, LABiren Batzorde Teknikoaren (edo etorkizunean ezar daitezkeen izaera bereko beste instantzia batzuen) osaeran islatuko duela emakume profesionalak eremu epidemiologikoan eta sanitarioan duten esperientzia eta gaitasun aitortua, betiere bi sexuen ordezkartza orekatuaren printzipioa errespetaturik.

